

Kamieniec Podolski (XIX w.)

Kijów (XIX w.)

W informatorze wykorzystano ilustracje z *Albumu widoków historycznych Polski* Napoleona Ordy (wyd. 1880)

Konferencja współfinansowana przez:

Ministerstwo
Nauki
i Szkolnictwa
Wyższego

Organizator:

Polska Akademia Umiejętności

Współorganizatorzy:

Instytut Historii
Uniwersytetu
Jagiellońskiego

Muzeum
Historyczne
miasta Krakowa

Wydział Historyczny
Kijowskiego Uniwersytetu
Narodowego
im. T. Szewczenki

Patron medialny:

PRZEMIANY POLITYCZNO-USTROJOWE, GOSPODARCZO-SPOŁECZNE, KULTURALNO-RELIGIJNE W PROWINCJI MAŁOPOLSKIEJ W EPOCE NOWOŻYTNEJ

● Informator edukacyjny

8–10 listopada 2017

POLSKA AKADEMIA UMIEJĘTNOŚCI
ul. Sławkowska 17
Kraków

www.pau.krakow.pl

Unia w Krewie w 1385 r. była krokiem na drodze do powstania Rzeczypospolitej wielu narodów. Za panowania Władysława Jagiełły nastąpiło przyłączenie ziem ruskich do Korony. Uwieńczeniem tego procesu była unia lubelska z 1569 r. Formalnie powstała wówczas Rzeczpospolita Obojga Narodów. Stworzyły ją Litwa i Korona, a ta składała się z dwu prowincji: Wielkopolski i Małopolski. Ziemie wchodzące w skład prowincji małopolskiej były bardzo zróżnicowane. Można wyróżnić w niej: Małopolskę właściwą, ziemie ruskie (połączone z Koroną w XV w.) oraz Podlasie, Wołyń i Ukrainę. Przed podpisaniem unii w Lublinie król Zygmunt August doprowadził do inkorporacji do Korony Podlasia, Ukrainy i Wołynia. Elity tych ziem nie wykazały się w tym czasie aktywnością i zadowolili się utrzymaniem dominującej pozycji ekonomicznej oraz dotychczasowych zwyczajów. Na skutek atrakcyjności polskich wzorców ustrojowych, nastąpiła ich stopniowa polonizacja oraz przyjmowanie katolicyzmu. Ważną rolę w tym procesie odegrała kultura renesansu oraz sobór trydencki.

Ziemie Wołynia i Ukrainy zostały objęte przemianami ekonomiczno-społecznymi i tendencjami unifikacyjnymi w zakresie kultury i religii. Najważniejszym z tych wydarzeń była unia brzeska, która miała doprowadzić do jedności kościołów. Zjawiska te często następowały bardzo burzliwie przynosząc rozmaite konflikty. Ich symbolem jest przede wszystkim działalność Kozaczyzny, która ukształtowała się na zasiedlanych terenach Ukrainy w drugiej połowie XVI w., a rozwinęła

w pierwszej połowie XVII w. Z powodu egoizmu stanowego szlachty i krótkowzroczności elit państwowych w 1648 r. doszło do wybuchu wojny domowej, która jest znana jako powstanie Chmielnickiego. Doprowadziła ona do osłabienia Rzeczypospolitej, ale i Kozaczyzny oraz pogłębienia konfliktów międzynarodowych. Z nich zwycięsko wyszła Rosja, opanowując Ukrainę i Zadnieprzańską, sto lat później likwidując Chanat Krymski, a w końcu doprowadzając do rozbiorów Rzeczypospolitej.

Badania nad Rzeczpospolitą są prowadzone przez historyków w państwach, które są jej spadkobiercami, albowiem jest to dla nich historia ojczyzna. Celowe jest więc organizowanie cyklicznych spotkań naukowców z tych państw. Taką inicjatywą jest konferencja pt. „PRZEMIANY POLITYCZNO-USTROJOWE, GOSPODARCZO-SPOŁECZNE, KULTURALNO-RELIGIJNE W PROWINCJI MAŁOPOLSKIEJ W EPOCE NOWOŻYTNEJ”. Ma być ona trzecim spotkaniem historyków polskich i ukraińskich w ramach serii sesji naukowych „POLSKO-UKRAIŃSKIE SYMPOZJA EPOKI NOWOŻYTNEJ”. Pierwsze odbyło się w Kijowie 12-13 września 2013 r. na Uniwersytecie imienia Hrinchenki w Kijowie, a w przygotowaniu brał udział także Instytut Historii UJ. Druga konferencja miała miejsce w Krakowie 18-20 XI 2015 r., a jej organizatorem, podobnie jak obecnej, była Polska Akademia Umiejętności.

Celem konferencji będzie omówienie problemów budzących zainteresowanie historyków z obu państw, w ramach panelów dotyczących spraw ustrojowych,

społeczeństwa, religii i kultury oraz Kozaczyzny. W porównaniu z poprzednimi konferencjami przedmiotem referatów będzie większe terytorium Rzeczypospolitej szlacheckiej. Rozszerzenie geograficzne da możliwość porównań różnych zjawisk na ziemiach ruskich, ukraińskich i małopolskich. Trzeba pamiętać, że Kraków utrzymywał liczne związki z ośrodkami na Rusi i Ukrainie, a Lublin znajdował się w sąsiedztwie ziem ruskich. Wpływy Małopolski właściwej promieniowały na wschód państwa, ale i ona korzystała z wytworzonych tam wzorców. W studiach polskich naukowców te zjawiska są bardzo widoczne. Z kolei badania ukraińskich historyków ograniczają się w większości do ziem znajdujących się w granicach obecnego państwa. W związku z tym konieczne jest zażycie naukowców z drugiego państwa z koncepcjami i metodami prowadzonych badań. Wspólna przeszłość warunkowała rozwój podobnych zjawisk i tych samych instytucji na terenie Rzeczypospolitej. One oczywiście inaczej funkcjonowały na różnych terytoriach małopolskich. Występuje więc korzystanie ze wspólnego dziedzictwa.

Konferencja ma też cele edukacyjne: zapoznanie się pracowników instytucji naukowych, nauczycieli oraz studentów z dorobkiem naukowców z obu państw. Jednym z organizatorów konferencji jest Muzeum Historyczne miasta Krakowa. Muzeum organizuje imprezy towarzyszące konferencji: cykl wykładów oraz tzw. spacerów miejskich. Przedstawi również uczestnikom swój dorobek związany z interesującymi ich problemami. Pozwoli to na popularyzację przeszłości Małopolski.